

Årsberetning Right to Sight Norge 2019

1 Virksomhetens art og lokalisering

Right to Sight Norge er en ideell organisasjon hvis formål er å bidra til å utrydde all form for blindhet som kan behandles. Organisasjonen ble etablert i Irland i 2006 av øyeblikk Kate Coleman som resultat av WHO's plan om å utrydde all unødig blindhet. Organisasjonen har hele tiden hatt fokus på det afrikanske kontinentet og Right to Sight Norge har fra start (etablert 2011) konsentrert seg om Kenya, hvor vi de siste årene har hatt samarbeid med Innovation Eye Centre i Kisii (fra 2015) og Kwale Eye Centre i Mombasa (fra 2017).

Right to Sights arbeidsmodell

Kenya har alvorlig øyehelseproblematikk, hvor grå stær (katarakt) er den hyppigste årsak til unødig svaksynthet og blindhet nest etter refraksjonsfeil. Grå stær rammer alle generasjoner, også barn og ungdom, i langt større grad enn i vesten. Right to Sight Norge har konsentrert sitt arbeidsområde om å bidra til å øke behandlingsskapiteten av sykdommen gjennom å gi støtte til videreutdanning av øyeleger og Ophthalmic Clinical Officers (OCO) i en tids- og kostnadseffektiv operasjonsmetode for grå stær), SICS (Small Incision Cataract Surgeon).

SICS gir mulighet til å operere mange på kort tid. Vi støtter operasjoner av fattige uten betalingsevne hvor samtidig en øyelege eller OCO får «bedside» undervisning av en erfaren kirurg. Siden 2015 er det operert 3500 fattige, og utdannet 35 nye øyeblikk hos våre samarbeidspartnere, 9 nye i 2019.

Undersøkte og opererte 2019

Kisii rapporterte ikke antall undersøkte på outreach i 2019, da vi ikke lenger støtter oppsøkende virksomhet. Kwale har undersøkt 2766 mennesker i 2019, herunder 689 barn.

Vi har støttet 600 underviste operasjoner ved klinikken i Kisii, og 210 ved klinikken i Kwale i 2019. Forskjellen i antall operasjoner ved klinikkene skyldes ulik operasjonskapasitet. Kisii har flere kirurger, ved Kwale er det kun én opererende kirurg.

Outreach Camps

Vi støtter ikke lenger den oppsøkende virksomheten til Kisii. Klinikken er nå bærekraftig. Ved Kwale støttet vi i 2019 41 outreach hvor 20 var øremerket å finne barn med øyeproblematikk. Right to Sight finansierer lønn til outreach-koordinator.

Rekruttering av kandidater til SICS-opplæring

Det er få praktiserende øyeleger i Kenya, 3 per 1 million innbyggere p.t. Selv om det utdannes i snitt 10 nye øyeleger ved universitetet i Nairobi hvert år, øker ikke antallet øyeleger i landet. Det tyder på at det fremdeles er stor migrasjon av profesjonen til utlandet, til bedre betalte jobber, og større faglige nettverk.

Right to Sight har støttet videreutdanning i SICS av mange av øyelegene i Kenya, spesielt ved klinikken i Kisii. Vi ser at rekruttering nå synker.

Kenya godkjenner også videreutdanning i kirurgi for øyesykepleiere (OCO), og det utdannes flere øyesykepleiere enn øyeleger. Klinikken i Kwale satser på videreutdanning av OCOs, og har som ambisjon også å videreutdanne i barnekirurgi. Deres kirurg, dr. Helen Roberts, er en av under 10 øyeleger i Kenya som opererer små barneøyne, som er mer arbeids- og kostnadskrevende enn på voksne. Right to Sight har gitt støtte til alle underviste operasjoner av barn ved klinikken, 37 i 2019 (i tillegg kommer 34 underviste operasjoner gjennom AKO-prosjektet, til sammen 71, se punktet under).

Nytt prosjekt

Det siste året har vi startet et nytt prosjekt i samarbeid med klinikken i Kwale for å forebygge øyelidelser hos barn. Vi sertifiserer sykepleiere og jordmødre i å screene barneøyne, som ikke er del av obligatoriske rutiner ved kenyanske sykehus. Vi arrangerer oppsøkende virksomhet øremerket for å finne barn med øyelidelser, og gjennomfører praktisk opplæring av Ophthalmic Clinical Officers i øyehelse hos barn, som inkluderer kirurgi og postoperativ oppfølging, bl.a. tilpassing av briller.

90 % av barn i Kenya blir født på sykehus, det største i Kwale County, Msambweni Hospital, har 10 000 fødsler i året, hele fylket 25 000. Barna gjennomfører første vaksineprogram til de er 1,5 år. Sykehusene tilbyr kontroller de første 3 årene, men de fleste foreldre stopper å komme når barnet er 2. Når barnet begynner på skolen som 4-åring, gir helsemyndighetene vaksine for polio og A-vitamintilskudd, men undersøker ikke synet. Er barnet født med, eller utvikler f.eks. grå stær i løpet av småbarnsalderen, må de opereres før de er 6, ellers blir synet permanent skadet, så tidspunktet fra fødsel til tredjeklasse på barneskolen, er kritisk.

De beste treffpunktene mellom helsepersonell og barn er da de første to leveårene, og etter at de har begynt på skolen. Å bevisstgjøre både helsepersonell og mødre om hvor viktig øyehelse hos barn er, vil ha stor betydning for å forebygge unødig blindhet og svaksynthet. Den oppsøkende virksomheten legger også stor vekt på informasjon om øyehelse.

Det er 5 sykehus og 108 klinikker i Kwale County, med 51 leger, 205 jordmødre og 465 sykepleiere. Prosjektet startet med det største sykehuset. I 2019 ble det gjennomført 3 kurs med til sammen 34 deltakere. Deltakere lærte både å screene øyne og hvordan de skal gi informasjon til mødre for å få dem til å overvåke utviklingen av barnets syn. Kursdeltakerne fikk praktisk veiledning på klinikken i Kwale og bivånet operasjoner.

Barn som fikk påvist øyelidelser gjennom prosjektet, er blitt behandlet ved øyeklinikken, 34 underviste behandlinger dette året. Dette er i tillegg til de 37 med støtte fra RtS. Prosjektet

har finansiert 21 outreach i 2019, dette er i tillegg til de 41 outreach Right to Sight fra før finansierer for øyeklinikken.

Opererte barn trenger jevnlig oppfølging, og er avhengig av å få riktig tilpassete briller. Right to Sights optiker besøkte Kwale både høsten 2018 og høsten 2019, og veiledet i dette arbeidet.

Så langt har prosjektet vært vellykket, med engasjert deltakelse fra helsepersonell og ikke minst med støtte fra lokale helsemyndigheter. (Per skrivende stund er all virksomhet stoppet opp på grunn av korona-viruset, så 2020 blir et unntaksår). Prosjektet er støttet med midler fra AKO-Foundation i London.

Norad-søknad

Right to Sight søkte for første gang Norad om tilskudd. Vi fikk dessverre avslag på søknaden, med begrunnelse bl.a. om at vi ikke hadde god nok dokumentasjon på resultater av vårt arbeid, ikke godt nok innsyn i samarbeidspartners drift og økonomi, og ikke gode anti-korrupsjonsrutiner. Styret satte derfor umiddelbart i gang et arbeid for å forbedre mangler. Vi har fått en viss oversikt over hvor de videreutdannede kandidatene senere har fått jobb, og hvor mange som praktiserer SICS, innarbeidet et bedre rapporteringssystem fra klinikkene, fått på plass etiske retningslinjer for organisasjonen, og jobber fram bedre anti-korrupsjonsrutiner.

Endringer i styret

Styret fikk ny og utvidet sammensetning høsten 2019. Daværende styreleder (Trine Jacobsen) ble tilsatt som daglig leder av organisasjonen, og ny styreleder og to nye styremedlemmer ble rekruttert. Styret består nå av fire medlemmer med medisinsk, økonomisk og juridisk kompetanse.

Det nye styret nedsatte en ny prosjektgruppe for AKO-prosjektet. Den består av Right to Sights optiker (Anne Jervell), styreleder i Right to Sights Venneforening (Kirsti Dolva) og styreleder i Right to Sight.

2. Forutsetning for fortsatt drift

I samsvar med regnskapslovens § 3-3 bekreftes det at forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelsen av regnskapet.

3. Redegjørelse for årsregnskapet

Regnskapet er avlagt etter god regnskapsskikk (F) for ideelle organisasjoner.

Inntektene består av større og mindre gaver fra bedrifter og privatpersoner, større støttespillere i 2019 har vært Grieg Foundation og AKO Foundation.

RTS Norge har siden 2013 operert direkte i Kenya. Aktiviteten i Kenya er knyttet til vårt hovedfokus på undervisning, medisinsk undersøkelses- og operasjonsutstyr, outreach-aktivitet og bistand til øyeoperasjoner for de fattige.

Ubenyttede midler i aktivitetsregnskapet er overført til formålskapital for anvendelse i framtiden.

Right to Sight jobber kontinuerlig med å sikre nye inntekter for å fortsette driften av prosjektene med våre partnere i Kenya.

4. Arbeidsmiljø, likestilling og diskriminering

Organisasjonen har hatt én lokalt ansatt i 2019. RTS har ingen ansatte i Norge. Alle medarbeidere her jobber på frivillig basis.

Organisasjonen har en policy som tar sikte på at det ikke forekommer forskjellsbehandling grunnet kjønn. Selskapets styre bestod av 3 kvinner og 1 mann ved utgangen av 2019.

5. Ytre miljø

Virksomhetens aktiviteter medfører verken forurensning eller utslipp som kan være til skade for det ytre miljø.

Daglig leder og alle styremedlemmer har godkjent årsmeldingen på mail per 28.04.20.

Trine Jacobsen

Daglig leder

Ingunn Lindborg

Styreleder

Jannicke Stadaas

Styremedlem

Arild Kjerschow

Styremedlem

Astrid Meistad

Styremedlem